

April

DOGAĐAJI OPSTEG KARAKTERA

1. april — U Beogradu otpočeli dvodnevni pregovori između šefa britanskog Generalštaba feidmaršala Džona Dila i predsednika vlade Kraljevine Jugoslavije Dušana Simovića radi sklapanja vojnog saveza. Nisu postignuti nikakvi rezultati.
- Opravnik poslova SSSR-a u Beogradu Viktor Lebedjev predao predsedniku vlade Kraljevine Jugoslavije Dušanu Simoviću poruku da se u SSSR uputi delegacija radi sklapanja ugovora o uzajamnoj pomoći. To je bio odgovor na ponudu koju je Dušan Simović učinio Lebedjevu ranije.
2. april — U Bagdadu bivši predsednik iračke vlade Rašid Ali izvršio vojni puč i preuzeo vlast. Bagdad je postao centar osovinske propagande i intriga, fašistički uticaj je sve veći. te je irački regent napustio zemlju.
- Na ž.st. Kenali (u Grčkoj) vođeni pregovori između predstavnika jugoslovenskog, grčkog i britanskog generalštaba o sadejstvu u slučaju nemačkog napada. Postignut je samo načelan sporazum o preduzimanju zajedničke ofenzive prema Albaniji.
5. april Izaslanik vođe Trećeg Rajha, Edmund Vesenmajer, iz Zagreba poslao u Berlin ministru inostranih poslova Joakimu fon Ribentropu rezoluciju koju su istaknuti funkcioneri HSS-a doneli na sastanku u Zagrebu 31. marta.
- U Rimu vođa ustaškog pokreta, Ante Pavelić održao govor preko tajne ustaške radio-stanice. pozivajući ustaše na razbijanje Jugoslavije.
- r>. april. — Britansko-ctiopske trupe oslobodile Adis Abebu.
- U Moskvi potpisan pakt o prijateljstvu i nenapadanju između vlade SSSR-a i vlade Kraljevine Jugoslavije. Pakt je u ime vlade SSSR-a potpisao Vjačeslav Molotov, ministar inostranih poslova, a u ime vlade Kraljevine Jugoslavije Milan Gavrilović, jugoslovenski poslanik u Moskvi.
- Nemačka borbena grupa "Đerdap" oko 2,10 časa prepadom prešla Dunav i poscia Sipski kanal.
- U 5,20 časova nemački 40. motorizovani korpus, podržan avijacijom iz Bugarske otpočeo dejstvo na pravcima: Kriva Palanka — Kumanovo, Džumaja — Carevo Selo — Kočane i Petrič — Novo Selo — Strumica. Ove pravce su zatvarale snage jugoslovenske 3. armijske oblasti, koje još nisu bile završile koncentraciju.
- Nemačka avijacija otpočela vazdušne napade na Beograd, koji je još 3. aprila proglašen otvorenim gradom. Prvi napad, u tri talasa, uz učešće 231 bombardera i 120 lovaca, trajao je od 0,30 do 8 časova. Tokom dana su izvedena još tri napada. Tučeni su objekti: ž. st., električna centrala, bolnice, stambene četvrti i skloništa u parkovima. Do 8. aprila je od bombardovanja poginulo oko 12.000 lica. Porušene su 072 zgrade, jako je oštećena 1601 zgrada a delimično je oštećeno 6.829 zgrada.
- Vlada Kraljevine Italije, preko radija, izdala saopštenje o napadu na Jugoslaviju.
- Vlada Trećeg Rajha objavila rat Grčkoj, sa kojom je Italija već bila u ratnom stanju.
- Nemački i italijanski avioni sa teritorija svih susednih zemalja (sem Grčke) otpočeli snažno bombardovanje aerodroma, železničkih čvorova i drugih vojnih i javnih objekata i jedinica na celoj teritoriji Jugoslavije. Tokom dana je jugoslovenska avijacija izgubila 115 aparata (preko 25% ukupnih vazduhoplovnih snaga) — 77 na zemlji i 38 u vazduhu. Nemačka avijacija izgubila 21 avion.
- Nemačka 9. oklopna divizija zauzela Stracin (na pravcu Kriva Palanka — Kumanovo)
- Nemačka 73. pešadijska divizija zauzela Carevo Selo (sada. Delčevo, na pravcu G. Džumaja — Kočane).

- Prednji delovi nemačke 2. armije prepadom zauzeli prevoje Jezerski vrh, Ljubelj i Podkren. mostove kod Mureka. Radgone i Murske Sobote, prelaz kod Dravograda i %eči deo nebranjenog Prekomurja.
- Slovenačka reakcionarna buržoazija formirala Nacionalno veće. koje je sistematski kočilo odbranu zemlje i nastojalo da uz pomoć okupatora obrazuje marionetsku državu Sloveniju.
- Jugoslovenska 36. lovačka grupa pružila otpor nemačkim vazduhoplovnim snagama kod Kumanova. Pri tom je izgubila 11 aviona a oborila 4 nemačka aviona.

T. april

- U s. Sevojnu (kod Titovog Užica) održana sednica vlade Kraljevine Jugoslavije, na kojoj je, pored ostalog, njen potpredsednik Vladimir Maček nagovestio mogućnost da napusti vladu.
- Otpočele ofanzivne operacije jugoslovenske 3. armije u Albaniji.
- U Zagrebu Politbiro CK KPJ održao sednicu na kojoj je odlučeno da se u Stab 4. armije pošalje delegacija sa zahtevom dn se radnicima i antifašistima podeli oružje za borbu protiv agresora i petokolonaša. Slab 4. armije odbio ovaj zahtev.
- Vlada SAD u saopštenju povodom napada sila Osovine na Jugoslaviju osuđuje varvarsku invaziju, a izražava simpatije za borbu jugoslovenskog naroda i obećava upućivanje pomoći.
- Vlada Kraljevine Mađarske prekinula diplomatske odnose sa Jugoslavijom, sa kojom je bila vezana paktom o večnom prijateljstvu.
- Vlada Kraljevine Jugoslavije objavila proklamaciju o početku rata sa Nemačkoni i Italijom i izdala naređenje za opštu mobilizaciju.
- Jugoslovenska Vrhovna komanda, preko grčke Vrhovne komande, uputila zahtev da britanski avioni zaštite jugoslovenske jedinice u predelu Strumice, Štipa i Skoplja.
- Jugoslovenski 6. lovački puk, braneci Beograd od napada nemačke avijacije, izgubio 13 aviona.
- Jugoslovenski 8. bombarderski puk napao nemačke aerodrome kod Segedina i Počuju (u Mađarskoj), izgubivši pri tome 8 aviona.
- Nemačka 9. oklopna divizija, podržana avijacijom, razbila Ibarsku diviziju i delove Moravske divizije i prodrła u Kumanovo. Zatim je glavnim snagama zauzela Skoplje, dok su njene pomoćne snage zadržane otporom 46. dopunskog puka Moravske divizije kod Preševa.
- Ojačana nemačka 73. pešadijska divizija, po zauzimanju Stipa, slomila otpor Bregalničke divizije i zauzela Veles (sada; Titov Veles) i neoštećen most na Vardaru.
- Delovi nemačkog 46. korpusa prešli Dravu i Muru, ušli u Čakovec i obrazovali mostobrane kod Murskog Središća, Letenja, Zakanja i Barča.

S. april

- Britanske trupe, posle četverodnevni borbi, zauzele Masau i celu Eritreju.
- Otpočeo napad nemačke 1. oklopne grupe (11. oklopne, 294. pešadijske i 4. brdske divizije) sa bugarske teritorije ka Pirotu i Nišu. Posle borbi nemačke snage su zauzele Piroto i utvrđene granične položaje istočno i severoistočno od Pirota, okružujući znatne delove Topličke divizije
- Ustaški elementi izazvali pobunu u 1Ū8. puku Slavonske divizije, koji je sa 40. dopunskim pukom napustio položaje i ria taj način omogućio prodor nemačkih jedinica u Viroviticu. Pobuna se odmah prenelu i na jedan puk Savske divizije. To je bio početak rasula jedinica 4. armije.
- Delovi nemačke 73. pešadijske divizije ušli u Prilep.
- Delovi nemačke 9. oklopne divizije zauzeli St. Kačanik i Tetovo. Time je prekinuta svaka veza između jugoslovenskih jedinica na Kosovu i onih u Makedoniji.
- Nemačke jedinice zauzele Maribor.
- Produžene ofanzivne operacije 3. armije u Albaniji. Još neprikupljena Zetska divizija formirala Skadarski odred (dva pešadijska puka i pet brdskih baterija), koji je prešao u energičan napad duž drumu Podgorica — Skadar Komski odred preko Prokletija izbio u dolinu r. Valbone kod s. Kolgecaja. Kosovska diizija izbila širokim frontom na Drim. Vardarska diviziju prešla u odbranu na odseku Debar — Gafa San.

9. april

- Nemačke jedinice zauzele Koprivnicu i proširile mostobran kod Virovitice.

20

- Nemačke jedinice zauzele Pluj i tako ovladale celim područjem severno od Drave.
- Prednji delovi nemačkog 41. motorizovanog korpusa prešli rumunsko-jugoslovensku granicu u Banatu.
- Italijanske snage iz Albanije otpočele ofanzivne operacije na kosovskom, debarskom i ohridskom pravcu, gde su naišle na jak otpor jugoslovenskih snaga. Istovremeno su pojačali svoje snage na skadarskom pravcu.
Nastavljeno napredovanje Skadarskog odreda Zetske divizije ka Skadru, a Komski odred izbio na Drim kod s. Raja. Kosovska i Vardarska divizija obustavile napade zbog pojave nemačkih snaga u njihovoj neposrednoj pozadini.
- Nemačka 11. oklopna divizija probila slabo organizovanu odbranu na Ploči i zauzela Niš, Aleksinac, Ražanj i Prokuplje.
- Jedinice nemačke 2. oklopne divizije ušle u Solun, što je prouzrokovalo kapitulaciju grčke Istočno-makedonske armije.
- Delovi nemačke motorizovane divizije Adolf Hitler* zauzeli Bitolj.

9/10. april

- Pod uticajem pete kolone, koja je digla lažnu uzbunu, jugoslovenski 2. lovački puk zapalio avione na aerodromu kod Kragujevca.

11. april

- Nemačka 8. oklopna divizija probila front ostataka Slavonske divizije kod s. Pčelica i zauzela Podravsku Slatinu.
Delovi nemačke 14. oklopne divizije sa pravca Križevaca ušli u Zagreb.
- U Zagrebu, posle ulaska nemačkih jedinica, objavljeno stvaranje kvislinške Nezavisne Države Hrvatske (NDH). Voda HSS Vladimir Maček pozvao narod da se novoj vlasti pokori, a članove stranke savetovao da iskreno saraduju sa novom vlašću.
- U Zagrebu Politbiro CK KPJ održao sednicu na kojoj je analizirao situaciju stvorenu rasulom vojske i proglašenjem kvislinške NDH. Odlučeno da se nastavi otpor agresoru, a ako to postane nemoguće, usled sloma koji se nazirao, treba odlučno prići pripremi, organizaciji i vođenju oružanog ustanka protiv okupatora. Sedište Politbira CK KPJ premešta se u Beograd. Formiran Vojni komitet sa Josipom Brozom Titom na čelu. Ukazano je na značaj čuvanja organizacionog jedinstva KPJ. Postavljeni su zadaci: preduzeti sve mere da se izbegne hapšenje članova KPJ i sakupljati oružje. Veći deo članova CK poslat u Srbiju. Crnu Goru, Bosnu i Sloveniju da prenesu te odluke.
- U Ljubljani održan sastanak Nacionalnog veća Slovenije na kome je ban dravske banovine Natlačen predložio da se, po ugledu na ustašku NDH, proglasi i nezavisna Slovenija. Upućeni su predstavnici komandantima jedinica jugoslovenske vojske u Višnjoj Gori i Novom Mestu sa zahtevom da se potčine Nacionalnom veću, što je odbijeno.
- Nacionalno veće na čelu sa banom dravske banovine Natlačenom preuzelo vlast u Sloveniji i izdalo proglas kapitulantske sadržine. u kome se ističe da je najveći greh pružiti oružani otpor stranoj vojnoj sili i upotrebiti oružje protiv nemačke nacionalne manjine.
- U zalivu Soline (na o. Krku), po naređenju komandanta Severnog sektora jugoslovenske Pomorske obalske komande, potopljeni obalski brodovi da ne bi pali u ruke neprijatelju.
- Mađarske trupe prešle mađarsko-jugoslovensku granicu na sektoru Baranje i Bačke.
- Šef generalštaba mađarske vojske izdao poverljivu naredbu o uvođenju vojne uprave nad teritorijom Baranje i Bačko i iseljavanju svih Srba koji su se u te pokrajine doselili posle 31. oktobra 1918.
- Otpočeo opšti napad italijanske 2. armije na frontu od Jesenica do Sušaka.
- Jedinice italijanske 2. armije bez jačeg otpora zauzele Ljubljanu, Vrhniku, Jesenice, Sušak, Bakar i Delnice, dok su napadi južno od Snežnika odbijeni protivnapadom jedinica jugoslovenskog Rišnjačkog odreda.
- U Petrinji ustaše zarobile Štab 1. grupe armija i štabove 4. i 7. armije.
- Delovi 1. brdske divizije nemačkog 49. brdskog korpusa zauzeli Celje.
- Delovi 14. oklopne divizije nemačkog 40. motorizovanog korpusa sa pravca Zagreba ušli u Karlovac.

- Glavnina nemačkog 4G. motorizovanog korpusa zauzela Našice, Osijek, Vinkovce i Vukovar.
- Otpočeo ulazak nemačkih snaga u Srem na pravcu Vinkovci — Sr. Mitrovica — Ruma. Jednovremeno, naoružani meštani nemačke narodnosti (Dojče Manšaft*) i ustaše zauzimali važnije objekte i državna nadležstva i razoružavali delove bivše jugoslovenske vojske.
- Preko Vrčca i Alibunara otpočeo opšti napad nemačkog 41. motorizovanog korpusa na Banat.
Nemačke snage sa pravca Goslivara i Bitolja zauzele Debar, Ohrid i Strugu i stupile u kontakt sa italijanskim snagama kod Debra i Struge. Zarobljen veći deo Vardarske divizije, dok je manji deo odstupio ka Kičevu, gde je clocnije opkoljen i zarobljen.
- Zetska divizija izbila na r. Pronisat (u Albaniji) a desna kolona Kosovske divizije i Kovski odred izbili u dolinu r. Šalje.
- Delovi nemačke 11. oklopne divizije zauzeli Kragujevac.

12. april

- Nemačka Vrhovna komanda oružane sile objavila Hitlerove privremene smernice za podelu Jugoslavije: u prvom redu treba obezbediti nemačke imperijalističke, vojnostrategijske i ekonomske interese: zadovoljiti imperijalističke težnje Italije i pretenzije Mađarske i Bugarske, kao nagradu za njihovo učešće u agresiji; u cilju unutrašnjeg razbijanja Jugoslavije obrazovati NDH.
- U Beograd ušlo izviđačko odeljenje iz nemačkog 41. motorizovanog korpusa sa pravca Pančeva. Tokom noći i jutro u grad ušli delovi 8. oklopne divizije sa pravca Zemuna i 11. oklopne divizije sa pravca Topole.
Nemačke jedinice ušle u Rumu a naoružani meštani nemačke narodnosti odmah počeli da razoružavaju delove jugoslovenske vojske.
- Mađarske snage okupirale veći deo Baranje i severnu Bačku.
- U Zagrebu nadbiskup katoličke crkve Alojzije Stepinac posetio pukovnika u penziji Slavka Kvaternika (kasnije doglavnik NDH) i čestitao mu na uspostavi kvinslinske NDH, čime je javno podržao ovu okupatorsku tvorevinu.
- U Moskvi potpisan petogodišnji pakt o neutralnosti između vlada SSSR-a i Japana.
- Jugoslovenska Vrhovna komanda izdala svoju poslednju direktivu (O. br. 140): naređuje povlačenje i organizovanje odbrane na liniji r. Bojana — Komovi — Durmitor — Prenj — Neretva, na kojoj kao širem mostobranu, treba primiti odsudnu odbranu i sačekati traženu pomoć od saveznika. Direktiva nije dostavljena svim potčinjenim jedinicama, a odražavala je nepoznavanje opšte vojne situacije.
- Vlada V. Britanije negativno odgovorila na traženje vlade Kraljevine Jugoslavije da se ukaže pomoć u ljudstvu i avionima i uputi britanska flota u Boku Kotorsku radi prihvata jugoslovenskih jedinica.
- Mađarske snage ušle u Novi Sad, gde su do 15. aprila ubile oko 720 građana, većinom Srba.
- Nemačka 5. oklopna divizija ovladala Vučitrnom i Prizrenom i u toku dana uspostavila vezu sa italijanskim jedinicama kod Kukesa.

13/14. april

- Na sednici u Palama vlada Kraljevine Jugoslavije donela odluku da napusti zemlju. Istovremeno je za načelnika Štaba Vrhovne komande postavljen general Danilo Kalafatović, kome je predsednik vlade general Dušan Simović dao punomoćje da može odmah zatražiti primirje od neprijatelju.

14. april

- Jugoslovenska Vrhovna komanda zatražila od nemačke Vrhovne komande oružane sile da se obustave neprijateljstva i uspostavi primirje, a jugoslovenskim trupama naredila da obustave dejstva. Nemci nisu prihvatili nikakve uslove. već su zahtevali bezuslovnu kapitulaciju jugoslovenske vojske.
- Delovi nemačkog 46. korpusa zauzeli Zvornik i Vuljevo a delovi 14. korpusa Kraljevo.

15. april

- CK KPJ Izdao proglas narodima Jugoslavije, u kome je osudio stvaranje NDH. duo punu podršku pripadnicima jugoslovenske vojske koji pružaju otpor napadaču, osudio izdaju, raspirivanje šovinizma i bratoubilačkog rata i ukazao na mogućnost borbe u novoj situaciji.
- Iz Nikšića kralj i vlada Kraljevine Jugoslavije avionima pobjegli u inostranstvo.

- Vlada Carevine Bugarske prekinula diplomatske odnose sa Kraljevinom Jugoslavijom.
 - U Karlovcu održan sastanak između izaslanika vlade Kraljevine Italije i vlade Trećeg Rajha, na kome su razmotrena pitanja u vezi sa priznanjem kvislinške NDH.
 - Jedinice Zetske i Hercegovačke divizije odbile napad italijanskog 17. korpusa na skadarskom pravcu, a zatim se, u duhu naređenja Vrhovne komande o primirju, povukle na jugoslovensko-albansku granicu.
 - Jedinice italijanske 2. armije ušle u Drniš, Sinj, Split i Šibenik.
 - Prednji delovi nemačke 16. motorizovane divizije prodrli od Zvornika ria Pale i zarobili jugoslovensku Vrhovnu komandu, a zatim stigli u Sarajevo i prihvatili kapitulaciju jugoslovenskih snaga u Bosni.
 - Od ujutru do kasnog popodneva nemačka 8. oklopna divizija vodila u Užicu (sada: Titovo Užice) teške borbe protiv delova jugoslovenske vojske i naoružanih građana.
 - Jedinice nemačkog 11. korpusa uništile ostatke Timočke divizije u rejonu Sokobanje.
- April s.*
- Generalni sekretar KPJ Josip Broz Tito obavestio Kominternu o odluci CK KPJ da se okupatoru pruži otpor pa ma koliko on bio jak.
- 1. april*
- Nemačko-italijanske jedinice izbile na liniju Metković — Mostar — Rogatica — Sjenica — Kos. Mitrovica. Koristeći se prekidom neprijateljstva, italijanski 17. korpus otpočeo nastupanje iz Skadra ka Dubrovniku. Jugoslovenske jedinice na ovom frontu blagovremeno su povučene ka Tuzima i Podgorici (sada: Titograd), gde su puštene kućama, tako da je veliki deo ljudstva odneo sa sobom oružje.
 - Iz nemačke Vrhovne komande oružane sile stigao u Zagreb general Glajze fon Horstenau, koji je preuzeo stvarnu vlast u ustaškoj NDH.
 - U Zagrebu ustaške vlasti objavile naredbu da na teritoriji NDH važe ratni zakoni italijanske i nemačke vojne sile i da nemački i italijanski komandanti imaju punu vlast na svome području.
 - U Zagrebu nadbiskup katoličke crkve Alojzije Stepinac učinio službenu posetu poglavniku NDH Anti Paveliću i izrazio punu podršku kvslinškoj ustaškoj državi.
 - Brodovi Kraljevine Jugoslavije: podmornica »Nebojša« i torpiljarke »Durmitor« i »Kajmakčalan« napustili Boku Kotorsku i otplovili za Aleksandriju.
- 17. april*
- U Beogradu, u Štabu nemačke 2. armije, potpisana bezuslovna kapitulacija jugoslovenske vojske (a stupila na snagu 18. aprila u 12,00 časova). Ovaj akt su potpisali predstavnici jugoslovenske oružane sile Aleksandar Cincar-Marković i general Radivoje Janković, predstavnik vrhovnog komandanta nemačke vojske armijski general fon Vajks i italijanski kraljevski izaslanik u Beogradu pukovnik Bonofati.
 - Delovi italijanske 9. armije ušli u Nikšić, Cetinje, Kotor, Bileću i Trebinje i u Dubrovniku se spojili sa jedinicama italijanske 2. armije.
 - U Bokokotorskom zalivu, žrtvujući svoje živote, poručnici bojnog broda Milan Spasić i Sergej Mašera potopili razarač »Zagreb«.
 - Poglavnik NDH Ante Pavelić izdao zakonsku odredbu kojom se u NDH uvode vanredni sudovi za suđenje po kratkom postupku.
 - U Cetinju od grupe separatista, obrazovan Privremeni administrativni crnogorski komitet — kao kvislinški organ vlasti.
- 18. april*
- Britanske trupe otpočele iskrčavanje u Basru (u Iraku).
- 19. april*
- Bugarske okupacione trupe ušle u Makedoniju.
- 20. april*
- Odlukom Generalštaba italijanske vojske, teritorija Crno Gore, Kosova, Metohije i Dubrovnika data u nadležnost Glavnoj komandi oružanih snaga Albanije.
- 21. april*
- U Beču ministri inostranih poslova Nemačke i Italije otpočeli dvodnevni sastanak, na kome su, na osnovu Hitlerovih direktiva, definitivno utvrdili rasparčavanje Jugoslavije. Jugoslovensku državnu teritoriju su podelili demarkacionom linijom na dva osnovna dela: nemačko i italijansko interesno područje, s tim što su izvesne teritorije prepustili svojim satelitima Mađarskoj i Bugarskoj. Demarkaciona linija se, uglavnom, posle manjih izmena, protezala linijom Vrh — Lične — Ježica — Litija — Cerklje — Samobor — Petrinja — Glina — Bos. Novi — Sanski Most — Mrkonjić-Grad — D. Vakuf — juž. od Sarajeva — Ustiprača — Priboj — juž. od Novog Pazara — Orlova čuka — Sar-planina — ist. od Kičeva — Ohridsko jezero — Prespansko jezero.

1941. april

BOSNA I HERCEGOVINA — CRNA GORA — HRVATSKA

april 1941

U Zagrebu poglavnik NDH Ante Pavelić održao govor u kome je pozvao ustaše na uništenje Srba, Jevreja i Cigana.

22. april

Posle dvodnevni napada na italijanske položaje severno od Skadra, desna kolona Kosovske divizije (pet pešadijskih bataljona). saznajući za kapitulaciju, obustavila borbe.

23. april

Predsednik vlade V. Britanije Vinston Cerčil uputio predsedniku vlade SSSR-a Josifu Visarionoviču Staljinu pismo u kome ga obaveštava da nemačka vlada priprema napad na SSSR.

25. april

U Ljubljani održan sastanak između poglavnika NDH Ante Pavelića i ministra inostranih poslova Italije Galeaca Cana, na kome su ponovo razmotrene obaveze kvislinske NDH prema Italiji.

Ministar inostranih poslova SAD Kordc-I Hal, izjavio da vlada SAD priznaje jugoslovensku vladu u izbeglištvu kao jedino zakonitu vladu.

27. april

Vođa Trećeg Rajha Adolf Hitler posetio Maribor i izdao zapovest za raseljavanje Slovenaca iz Štajerske i Koruške.

Delovi nemačke fi. brdske divizije ušli u Atinu.

28. april

Nadbiskup Katoličke crkve u Zagrebu Alojzije Stepinac uputio okružnicu katoličkom sveštenstvu pozivajući ga da svim svojim snagama podrži kvislinsku tvorevinu, ustašku NDH. Sveštenstvo je ovu okružnicu prenelo stanovništvu katoličke vere. pozivajući ga da podrži ustašku vlast.

Naredbom višeg komandanta italijanskih oružanih snaga u Albaniji, generala Uga Kavalera, za civilnog komesara Crne Gore. sa sedištem u Cetinju. postavljen opunomoćeni ministar Serafino Macolini.

30. april

Poglavnik NDH Ante Pavelić izdao zakonsku odredbu o rasnoj pripadnosti, koja je poslužila kao osnov za progone Srba. Jevreja i Cigana u ustaškoj državi.

Nemačke trupe završile ukupaciju Peloponeza, a time i cele Grčke, gde su zarobile oko 8.000 Britanaca i oko 1.500 Jugoslavena.

BOSNA I HERCEGOVINA

30. april

U Travniku ustaše uhapsile 7 komunista, među kojima svih 5 članova MK KPJ za Travnik, i odveli ih u logor Kerestinec (kod Zagreba), gde su streljani, sem dvojice koji su uspeli pobeći. Zbog toga su pripreme za ustanak u tom kraju znatno usporene.

CRNA GORA

17 april

Objavljena naredba italijanskih okupacionih vlasti kojom je stanovništvu Crne Gore naređeno da do 21. aprila bezuslovno preda celokupno naoružanje i opremu bivše jugoslovenske vojske.

24. april

U s. Veljem Brdu (kod Titograda), održan sastanak PK KPJ za Crnu Goru, Boku i Sandžak. Na osnovu direktive CK KPJ doneta je odluka: da se vrše pripreme za oružanu borbu protiv okupatora; da se formira Vojna komisija koja će preko MK KPJ. organizovati i rukovoditi prikupljanjem oružja i municije, evidentirati oružje i municiju kojom su raspolagali članovi i simpatizeri KPJ i drugi rodoljubi, a na koje se moglo računati u oružanoj borbi protiv okupatora; da se razvije najširi politički rad i objasne uzroci kapitulacije bivše Jugoslavije i njene vojske: da se narodu ukaže na potrebu da oružje ne predaje okupatorskim vlastima.

April k.

U Crnu Goru stigao veliki broj izbeglica iz Vojvodine, Hercegovine, Kosova i Meholije, koje su se povlačile ispred terora mađarskih okupatora, ustaša i albanskih Kvislinga. U mnogim krajevima Crne Gore obrazovani su posebni odbori za njihov prihvatanje i zbrinjavanje.

HRVATSKA

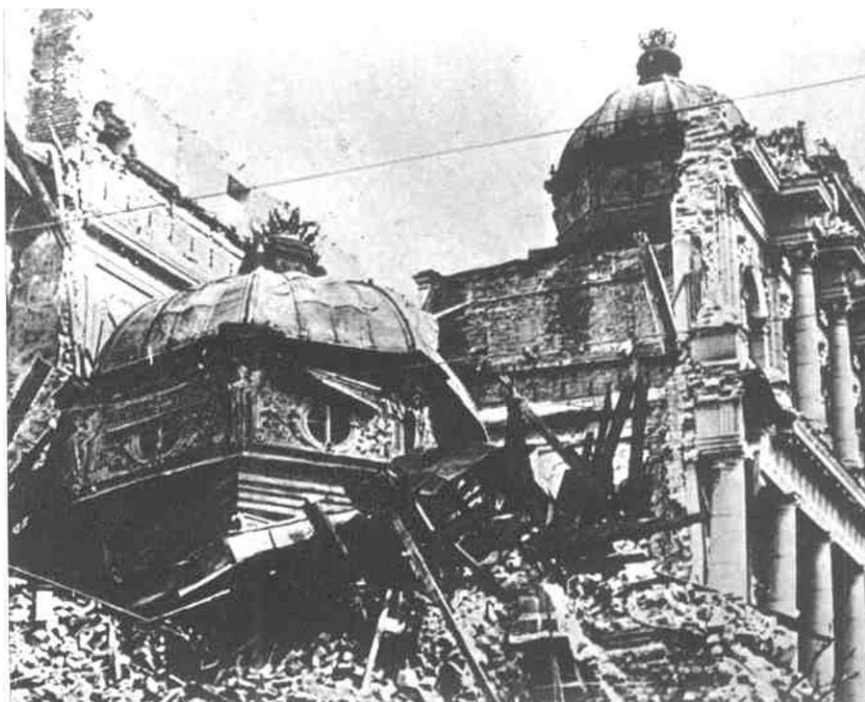
5. april

U s. G. Sarampovu (kod Kutine), u prisustvu članova CK KPH, Josipa Kraša i Stjepana Kendela. otpočela dvodnevna okružna konferencija OK KPH za Cazmu.

JEDNA ULICA U BEOGRADU
POSLE NEMAČKOG BOMBAR-
DOVANJA 6. APRILA 1941. GOD.

ZGRADA DVORA POSLE BOM-
BARDOVANJA 6. APRILA 1941.
GODINE

NA POČETKU RATA APRILA
1941. GODINE MNOGI AVIONI
KRALJEVSKE JUGOSLOVENSKE
VOJSKE SU UNIŠTENI PRE NE-
GO ŠTO SU UZLETALI SA AERO-
DROMA

- (i. april — U Šibeniku održano okružno partijsko savetovanje na kome je analizirana politička situacija u vezi sa najnovijim događajima.
- Održan sastanak OK KPH za Slav. Brod na kome se raspravljalo o odbrani zemlje.
- PK KPH za Dalmaciju uputio u Komandu arada Splita svoju delegaciju s predlogom da se građani mobilisi! i naoružaju za odbranu od fašističkih zavojevača. Iredlog delegacije je odbijen.
11. april — Održan sastanak MK KPH za Hvar na komj su donete odluke: da se ne priznaje ni ustaška ni okupatorska vlast; da se ne odaziva nikakvim pozivima ustaške vlasti; da se skuplja oružje i municija i organi/uje obaveštajna služba.
- Održan sastanak OK KPH za Slav. Brod na kome je doneta odluka da se prikuplja oružje.
12. april U Zagrebu (na Bukovcu) održan sastanak CK KPH na kome je diskutovano o nataloj situaciji i istaknuto da je glavni zadatak Partije politička mobilizacija i priprema naroda za otpor okupatoru.
13. april Grupa omladinca, pod rukovodstvom SKOJ-a. uzela iz zgrade policije u Slav. Brodu kartoteku i spisak komunista i time onemogućila da ovi dokumenti padnu u ruke ustaša.
22. april PK KPH za Dalmaciju uputio proglas narodu Dalmacije: da čvrsto zbijе svoje redove i kao jedan pruži otpor okupatoru.
25. april J Splitu, na pokrajinskom partijskom savetovanju, kome je prisustvovao i član CK KPJ i CK KP II Marko Oreškovic, pri PK KPH za Dalmaciju formirana Vojna komisija sa zadatkom da priprema oružani ustanak u Dalmaciji.
26. april — U srezu Grubišno Polje ustaše uhapsile oko 600 ljudi, među kojima i većinu članova KPJ u tome srezu.
28. april — U s. Blatu otpočela trodnevna sreska partijska konferencija na kojoj je izabran SK KPH za Korčulu.
- Na sajmištu u Guđovcu (kod Bjelovara) ustaše pobile 300 srpskih žena, dece i staraca.
- April Pri MK KPH za Kaštela formirana Vojna komisija.

MAKEDONIJA

7. april — U Prilepu MK KPJ za Prilep održao sastanak na kome je, posle analize novonastale političke situacije, doneo odluku da se bojkotuje okupatorska vlast, te formirao Vojnu komisiju za prikupljanje oružja i komisiju za prihvatanje vojnika bivše jugoslovenske vojske, kako bi što manji broj pao u zarobljeništvo.
8. april Po odluci MK KPJ za Prilep, prilepska partijska organizacija, uz pomoć građana, oslobodila političke zatvorenike iz zatvora, među kojima i jednog člana PK KPJ za Makedoniju i neke članove MK Vejesa, Devdelije i Prilepa.
9. april — U Prilepu MK KPJ za Prilep održao partijsko savetovanje sa sekretarima partijskih ćelija: izneo svoje stavove i ocene od 7. aprila i odredio zadatke komunista u uslovima okupacije.
10. april — U Tetovu MK KPJ za Tetovo održao partijsko savetovanje, na kome su postavljeni zadaci: prikupljati oružje i drugi vojni materijal: zapleniti arhivu iz policije i sudova koju bi okupator mogao iskoristiti za proganjanje komunista i patriota; sakupljati pomoć za zarobljenike pobege iz vojnog logora.
11. april — U Kumanovu MK KPJ za Kumanovo održao sastanak na kome je razmotrio situaciju nastalu posle ulaska nemačkih trupa i doneo odluku o sakupljanju oružja i sklanjanju na sigurna mesta.
- April d. p. — U Kumanovu, po direktivi MK KPJ za Kumanovo, građani bojkotovali doček bugarskih trupa. Tom dočeku prisustvovala samo grupa probugarskih elemenata.

- CK BRP(k)¹ formirao komisiju, od 3 člana, sa zadatkom da uspostavi vezu sa organizacijama KP u Vardarskoj Makedoniji, Egejskoj Makedoniji i Trakiji i da ih •prisajedini• BRP(k).
- 19. april — Po odobrenju nemačke vrhovne komande, bugarske trupe otpočele okupaciju i aneksiju Makedonije (sem srezova: Tetovo, Gostivar, Kičevo, Debar i Struga, koje je okupirala Italija i priključila »Velikoj Albaniji«),
- April k. — Sekretar PK KPJ za Makedoniju Melodije Satorov Sarlo povezao se i stavio pod rukovodstvom CK BRP(k), a sa partijskom organizacijom na teritoriji pod italijanskom okupacijom (u zapadnoj Makedoniji) prekinuo svaku vezu i prepustio je samoj sebi.
- CK KPJ uputio Metodiju Satorovu poziv da prisustvuje Majskom savetovanju KPJ. Poziv mu uručila Mara Naceva, koja je u Makedoniju upućena u svojstvu člana PK KPJ za Makedoniju.

SLOVENIJA

- C. april — KP Slovenije pristupila organizovanju dobrovoljačkih jedinica i lecima pozvala slovenački narod u borbu protiv fašističkih agresora.
- 7. april — CK KPS uputio svoje predstavnike, Borisa Kidriča i dr Alesa Beblera, komandantu Dravske divizijske oblasti generalu Lavadinoviću i ponudio pomoć Partije za odbranu otadžbine.
- 11. april — U blizini s. Trebnja održan sastanak CK. KP Slovenije na kome je odlučeno: da se >dmah pristupi prikupljanju oružja; da otpočne raskrinkavanje političkih voda i generala koji su izdali otadžbinu; da se svi članovi CK vrata na svoja mesta i otpočinu političku akciju protiv okupatora; da svi kompromitovani članovi Partije pređu u ilegalnost.
- 27. april — Na inicijativu CK KP Slovenije obrazovana Osvobodilna fronta (OF), u koju su, pored KPS, ušli: hrišćanski socijalisti, napredni članovi Sokola i kulturni radnici Slovenije.
- U centru Maribora mariborski skojevci zapalili dva nemačka automobila.
- 29. april — Kvestor italijanske policije Mesana izdao naredbu za hapšenje 32 komunista.

SRBIJA

- 3. april — U Peći, u prisustvu delegata PK KPJ za Crnu Goru Boku i Sandžak, formiran novi Oblasni komitet KPJ za Kosovo i Metohiju.
- 12. april — U Dakovici došlo do povezivanja komunističkih grupa Albanije sa SK KPJ za Đakovicu radi uspostavljanja stalnih veza sa Oblasnim komitetom KPJ za Kosovo i Metohiju.
- April d. p. — Fašistički orijentisane grupe Siptara, podstaknute od aga, begova i okupatora, palile srpska i crnogorska sela na Kosovu i Metohiji. Hiljade porodica bez ičega proterano je u Crnu Goru i Srbiju, a bilo je i pojedinačnih ubistava.
- Nemački okupator podelio oblast Kosova i Metohije na tri dela: najveći deo priključio tzv. Velikoj Albaniji (pod okupacijom Italije); srezovi kosovsko-mitrovački, vučitrenski i podujevski® pripali Nedićevoj Srbiji (nedićevci su došli u Kos. Mitrovicu i Vučitrn tek marta 1942. godine, a dotle je bila šiptarska kvislinška vlast; posle dolaska nedićevaca Siptari su takođe imali učešća u kvislinškoj vlasti), a deo gnjilanskog i uroševačkog sreza i Kačanik okupirale bugarske okupacione vlasti.
- 19. april — U Petrogradu (sada: Zrenjanin) okupator streljao 17 rodoljuba zbog skrivanja oružja.
- 21. april — Mađarske okupacione jedinice opljačkale i proterale Iz Bačke u druge pokrajine ili logore: iz naselja Stepanovićevo oko 3000 ljudi, žena i dece. St. Đurđeva 873.

¹ Po septembra 1944. zvanftnn naziv je BRP, ali se ii svim publikacijama spominje kao BRP(k).
² Irc rata sc kosovsko-mltrovački srez zvao zvečanskim, a podujevski srez se zvao lapskim.

Veternika 500, Vojvode Mišića 250. Novog Kisaća 90. Tankosićeva 180. Mola 300. Alpar — Vajske 255. Bač. Petrovog Sela 258 i Siriga 180. Izvestan broj lica na putu je pomro od zlostavljanja ili je poubijan.

22. april — Nemački vojni zapovednik Srbije, vazduhoplovni general Ferster, izdao saopštenje da je preuzeo upravu u Srbiji i da će prema onima koji se njegovim zapovestima ne pokoravaju, vrše sabotažu ili druga krivična dela, postupiti po nemačkom ratnom vojnom zakonu.
- U Pančevu nemačke jedinice streljale 36 rodoljuba.
- Mađarske okupacione trupe nastavile prisilno iseljavanje iz Bačke i to: iz sreza titelskog — iz s. D. Kovilja 187 a iz s. G. Kovilja 167 meštana za Srem i iz s. Kaća jednu grupu za Srbiju; iz sreza Sente — iz naselja Vojvode Zimonića potpuno završeno iseljavanje 123 osobe, a iz Uzunovića odvedeni samo muškarci: oko 150 stanovnika naselja St. Kanjiža proterano za Hrvatsku a neki odvedeni u logor Sarvar 'u Mađarskoj); iz sreza odžačkog iseljeno 500 stanovnika naselja Tomičevo, a iz naselja Bodanski Rit odvedeno 27 kolonista od kojih je 16 pobijeno pri sprovođenju.
23. april — Mađarske okupacione trupe, posle raznih mučenja i pljačke, prisilno iselile meštane 'z sela u blizini Titela. i to: iz Lcika 300. iz Gardinovaca oko 200 i iz Vilova takode znatan broj meštana. i prebacile ih u Petrovaradin.
- U Kikindi nemačka policija streljala 6 rodoljuba.
25. april Iz s. Sajkaškog Sv. Ivana (sada s. Sajkaš, kod Titela) mađarske jedinice i žandarmerija prisilno iselile 121 osobu i preko Novog Sada sprovele ih za Srbiju.
- U Bačkoj i Baranji celokupnu vlast preuzela mađarska »Vojno-administrativna uprava Južne vojske«.
27. april — Komandant nemačkog 11. armijskog korpusa u Srbiji naredio da se streljaju svi oni kod kojih se nađe oružje i pri tom daju otpor ili beže. a da se izruče ratnim ili prekim sudovima oni koji se predaju.
30. april — Na pustari Zarkovo (kod Rume) nemačke jedinice blokirale naselje i 103 porodice, preko Srem. Mitrovice. proterale za Srbiju.
- April k. — Posle aprilskog rata PK KPJ za Srbiju preduzeo mere za sređivanje svojih organizacija. Dao direktivu za prikupljanje oružja i ukazao na potrebu za pružanjem otpora 'okupatoru.
- April — U Bač. Palanci, Bečeju. Novom Sadu. Bač. Petrovom Selu. Bač. Gradištu i Kuli formirani sreski komiteti SKOJ-a.